

GEOGRAFSKI RADOVI I

Univerzitet u Tuzli, Prirodno – matematički fakultet, Odsjek za geografiju, Tuzla 2005, 151 strani, ISSN: 1840-0779

V Tuzli je izšla prva številka nove geografske znanstvene revije *Geografski radovi*, v kateri naj bi izhajale geografske študije o tuzlanski regiji in o BiH, pa tudi prispevki tujih avtorjev. Revija bo geografski in tudi drugi javnosti sigurno zanimiva zaradi sila skopih tovrstnih informacij, ki smo jih v zadnjih petnajstih letih dobili o naravno in družbenogeografsko tako pestri in zanimivi regiji. Prva številka revije pa je za nas še posebej zanimiva tudi zato, ker so v njej kar pet od devetih znanstveni razprav prispevali slovenski geografi. Slednje je logična posledica nekaj letnega tesnega sodelovanja na znanstvenem in pedagoškem področju ter resnično številčno in strokovno odmevne udeležbe na dveh znanstvenih sestankih v Tuzli, o regionalnem razvoju in o turizmu na širšem območju tega dela Evrope.

V članku "Grezanje površja v mestu Tuzli" Enver Mandžić prikazuje predvsem rezultate geodetskih merenj, ki potekajo že od leta 1955, grezanja površja zaradi izkoriščanja soli. Več kot stoletni proces je pripeljal do propada starega mesta, do uničenja in poškodb infastrukturalnih objektov in do degradacije površja samega. O lokalni problematiki piše tudi Rahman Nurković v študiji "Metodologija istraživanja promjena prostornog razmeštaja industrije u Tuzlanskoj kotlini". Pri tem se opira predvsem na industrijsko delovno silo, ki jo v regionalnem okviru petih tuzlanskih občin prikazuje s pomočjo lokacijskega kvocienta, regionalnega faktorja in koeficienta specializacije industrije. Analiza obdobja 1961-2001 kaže ob splošnem nazadovanju industrijske zaposlenosti na decentralizacijo industrije in s tem povezano suburbanizacijo.

Prispevek Safeta Nurkovića in Ranka Mirića "Osvrt na geografsku regionalizaciju Bosne i Hercegovine" je po dolgih letih prvo tovrstno razmišljanje o geografski regionalizaciji naravno izredno dinamične in politično ter socioekonomske raznolike makroregije. Po pregledu dosedanjih regionalizacij BiH same in v okviru Jugoslavije, na katero so tudi nekateri starejši slovenski geografi znatno vplivali, je podan nekakšen načrt nove geografske regionalizacije BiH. Iz slednjega je vidno, da se tudi razmišljanja avtorjev tega predloga regionalizacije niso kaj dosti oddaljila od naravnih osnov tako pri delitvi na štiri makroregije (subpanonsko, hribovsko-kotlinsko, bosansko-hercegovaško visokega krasa in mediteransko) kot tudi dvanajst mezoregij. Po mnenju avtorjev je posebna vrednost takšne "kompleksne" geografske regionalizacije BiH v informativnosti, homogenosti in hierarhičnosti.

Ni slučaj, da že v prvi številki geografskega zbornika iz tako močno industrializirane Tuzlanske regije, prednjačijo prispevki o okolje varstveni in regionalno razvojni problematiki.

O prvem razmišlja Muriz I. Spahić v članku "Neki metodološki problemi geografizacije i ekologizacije savremene nauke" s teoretskim prikazom nekaterih elementov tovrstne problematike. Dušan Plut pa v prispevku "Basic characteristics and the key future challen-

ges of the EU-25 environmental policy" razmišlja o okolje varstveni problematiki v odnosu do gospodarskih procesov v EU, o odnosu naravi potenciali in gospodarski razvoj v Sloveniji in v deželah Jugovzhodne Evrope. Podobno opozarja Metka Špes v prispevku "Sustainable development of ecologically sensitive ecosystem" na oblike ekološke ogoženosti glede na sam značaj ekosistemov in razvojno dinamiko ter usmeritev. Ne nazadnje sodi v to skupino tudi prispevek Dejana Cigaleta "Importance and distribution of tourism impact on environment in Slovenia" v katerem je analizirana občutljivost treh ekosistemov v Sloveniji in nakazana potreba po ustreznih razvojnih rešitvah.

O regionalno razvojni problematiki piše v razpravi "The comparative analysis of economic, regional and spatial policies and strategies of Slovenia" Andrej Černe, Predstavi izhodišča in elemente za pripravo strategije prostorskega razvoja Slovenije in posebno izpostavi probleme v strukturi ekonomije in principe dolgotrajnega razvoja. V dodanih tabelah so jasno prikazani narava dokumenta, razvojni problemi, glavni cilji in cilji strateškega razvoja. In ker je na mestih z njihovimi aglomeracijami težišče hitrih prostorskih, gospodarskih in socialnih sprememb, prispevek Mirka Paka "Some problems of slovene cities in capitalist economy", ki v slovenskih mestih pospešeno sledijo mestom v razvitejših središčih, je to nedvomno aktualno tudi za razvoj mest v Tuzlanski kotlini in še posebej v Tuzli sami.

Geografski radovi so tako po strukturi obravnavane problematike in po kvaliteti prispevkov ter tudi po tehnični plati lep in koristen dosežek skromne geografske inštitucije v severovzhodni Bosni. Vsebina nedvomno prispeva k afirmaciji geografije v tem delu JV Evrope, k prepoznavanju regije same ter k večji vlogi geografije pri reševanju zelo pereče regionalno prostorske problematike te nekdanje industrijske regije, ki se zaradi tega spopada s še posebno težkimi regionalno razvojnimi, socialnimi, okolje varstvenimi in seveda tudi z drugimi prostorskimi problemi. Za rojstvo Geografskih radova, ki je ne le za lokalno, ampak tudi za širše geografsko okolje velikega pomena, je nedvomno zaslužen urednik Rahman Nurković, ki mu je ta projekt uspel ob veliki podpori Univezre v Tuzli in še posebej njenega rektorja.

Mirko Pak